
راهنمای کارکرد سامانه

پنل بازرگان داخلی

سامانه پرداخت ارزی سازمان منطقه آزاد

صدور فاکتور صادراتی، پیگیری پرداخت خریدار، و دریافت معادل ریالی از بانک

مخاطب: اشخاص حقیقی و حقوقی ثبت شده در منطقه آزاد

ویرایش ۱۵ مرداد ۱۴۰۵

سامانه پرداخت ارزی سازمان منطقه آزاد، مسیر رسمی نقل و انتقال ارز میان بازرگانان منطقه و طرفهای تجاری خارجی آنهاست. هر معامله از لحظه صدور فاکتور تا لحظه تسویه نهایی در سامانه ثبت میشود و در هر مرحله مشخص است که پرونده نزد چه کسی است و در انتظار چه اقدامی است.

چهار طرف در این سامانه حضور دارند: بازرگان ایرانی، طرف تجاری خارجی، سازمان منطقه آزاد به عنوان ناظر، و بانک عامل به عنوان تأمین کننده ارز و ریال. هر طرف پل جداگانه خود را دارد و تنها آنچه را می بیند که به معاملات خودش مربوط است.

این سند به کارکرد پل بازرگان داخلی می پردازد: چه کسی از آن استفاده می کند، چه کارهایی در آن انجام می شود، و هر معامله از کجا آغاز و در کجا بسته می شود.

جایگاه بازرگان داخلی

بازرگان داخلی در دو نقش با سامانه سروکار دارد. در صادرات، فروشنده است: فاکتور صادر می کند و در پایان معادل ریالی ارز دریافتی را از بانک می گیرد. در واردات، خریدار است: فاکتور فروشنده خارجی به نام او صادر می شود، او بهای ریالی آن را به بانک می پردازد و ارزی را که بانک در اختیارش می گذارد به نشانی همان فاکتور می فرستد.

هر دو مسیر در یک پل جمع شده است و بازرگان تنها فاکتورهایی را می بیند که خود طرف آنهاست.

مسیر صادرات

مسیر صادرات بازرگان ایرانی کالا می فروشد و ارز دریافت می کند

1 صدور فاکتور

بازرگان در بخش صادرات فاکتور جدیدی صادر می‌کند و مبلغ، شرح کالا و شناسه خریدار خارجی را وارد می‌کند. خریدار باید پیش از این در سامانه ثبت‌نام کرده و شناسه گرفته باشد؛ فاکتور به نام یک شخص ثبت‌شده صادر می‌شود و نه به نام یک عنوان تجاری.

2 بررسی و تأیید سازمان

فاکتور در وضعیت «در انتظار بررسی» به کارتابل سازمان می‌رود. تا پیش از تأیید سازمان، نشانی پرداختی ساخته نمی‌شود و خریدار چیزی برای پرداخت نمی‌بیند. سازمان می‌تواند فاکتور را رد کند و دلیل آن برای بازرگان نمایش داده می‌شود.

3 ساخت نشانی اختصاصی پرداخت

با تأیید سازمان، برای همان یک فاکتور نشانی پرداختی ساخته می‌شود که مختص آن است و برای هیچ فاکتور دیگری به کار نمی‌رود. سهم درگاه و سهم سازمان در شرایط همین نشانی ثبت شده است و پس از ساخت قابل تغییر نیست.

4 پرداخت خریدار خارجی

خریدار صفحه پرداخت فاکتور را باز می‌کند و مبلغ را به نشانی اعلام‌شده منتقل می‌کند. بازرگان در همین مدت وضعیت فاکتور را در پنل خود دنبال می‌کند و نیازی به پیگیری جداگانه ندارد.

5 تأیید قطعی پرداخت

سامانه رسید تراکنش را از شبکه می‌خواند و تا زمانی که پرداخت به‌طور قطعی تثبیت نشده باشد، فاکتور را پرداخت‌شده اعلام نمی‌کند. اگر مبلغ واریزی کمتر از مبلغ فاکتور باشد، فاکتور باز می‌ماند و کسری به‌صورت مشخص اعلام می‌شود.

6 تقسیم خودکار وجه

در همان تراکنش تسویه، کارمزد درگاه و سهم سازمان کسر و باقی‌مانده به خزانه بانک عامل منتقل می‌شود. این تقسیم را سامانه محاسبه نمی‌کند؛ در شرایط خود نشانی نوشته شده و اجرای آن مستقل از سامانه است.

7 قفل نرخ و ثبت حساب

پرونده به بخش تسویه منتقل می‌شود. بازرگان شماره حساب ریالی خود را ثبت می‌کند و بانک نرخ روز را قفل می‌کند. از لحظه قفل، مبلغ ریالی قطعی است و نوسان بعدی بازار بر آن اثری ندارد.

بانک مبلغ را به حساب اعلام شده واریز و شماره رسید بانکی را در سامانه ثبت می‌کند. پرونده بسته و بدهی سامانه به بازرگان تسویه می‌شود.

مسیر واردات

در واردات جای فروشنده و خریدار عوض می‌شود. فاکتور را بازرگان ایرانی صادر نمی‌کند؛ فروشنده خارجی آن را صادر می‌کند و بازرگان ایرانی پرداخت‌کننده است.

مسیر واردات بازرگان ایرانی کالا می‌خرد و ریال می‌پردازد

۱ صدور فاکتور از سوی فروشنده خارجی

فروشنده خارجی مبلغی را که می‌خواهد دریافت کند اعلام و فاکتور را به نام شناسه واردکننده ایرانی صادر می‌کند. همچنین نشانی کیف پولی را که وجه باید به آن برسد ثبت می‌کند.

۲ افزودن کارمزد

سامانه کارمزد را روی مبلغ اعلامی فروشنده اضافه می‌کند. فروشنده دقیقاً همان رقمی را که خواسته دریافت می‌کند و کارمزد بر عهده واردکننده است. هر دو رقم – مبلغ فروشنده و پرداختی واردکننده – پیش از ثبت فاکتور روی صفحه نمایش داده می‌شود.

۳ بررسی و تأیید سازمان

فاکتور واردات نیز مانند صادرات به کارتابل سازمان می‌رود و تا پیش از تأیید، مسیر آن متوقف است.

۴ قفل نرخ و اعلام حساب ریالی

بانک نرخ روز را قفل و شماره حساب ریالی خود را اعلام می‌کند. واردکننده در پنل خود می‌بیند چه مبلغ ریالی و به کدام حساب باید بپردازد. مبلغ ریالی بر پایه مجموع اصل قرارداد و کارمزد محاسبه می‌شود.

۵ واریز ریال و تأیید بانک

واردکننده مبلغ را به حساب اعلام‌شده واریز می‌کند و بانک دریافت آن را با شماره رسید در سامانه تأیید می‌کند.

بانک در برابر ریالی که دریافت کرده، ارز را در اختیار واردکننده می‌گذارد. این انتقال بیرون از سامانه انجام می‌شود؛ کار بانک تأمین ارز و تبدیل نرخ است و پرداخت به فروشنده بر عهده خود واردکننده می‌ماند.

7 ارسال ارز و دریافت فروشنده

واردکننده ارز را از کیف پول خود به نشانی همان فاکتور می‌فرستد؛ این نشانی در صفحه «واردات» کنار همان فاکتور نمایش داده می‌شود و مقصدهایش از پیش قفل شده است. پس از تأیید قطعی، تقسیم خودکار انجام می‌شود و فروشنده خارجی دقیقاً مبلغ اصلی قرارداد را در کیف پول اعلامی خود دریافت می‌کند.

سایر بخش‌های پنل

- کیف پول‌ها – ثبت و مدیریت نشانی‌هایی که بازرگان با آن‌ها کار می‌کند.
- گزارش‌ها – خروجی اکسل از فاکتورها و تسویه‌ها برای بایگانی و حسابرسی.
- تنظیمات – اطلاعات هویتی، مدارک و وضعیت احراز هویت.
- ورود – با نشانی ایمیل ثبت‌شده انجام می‌شود: کد ورود یا پیوند مستقیم به همان نشانی ارسال می‌شود.

لغو معامله و ارداتی

واردات تنها نقطه‌ای است که ممکن است وجهی در میانه مسیر بماند: واردکننده ریال را پرداخته و ارز هنوز برای فروشنده ارسال نشده است. برای این حالت مسیر مشخصی در سامانه وجود دارد و هیچ بخشی از آن خارج از سامانه انجام نمی‌شود.

1 هر یک از دو طرف می‌تواند درخواست لغو بدهد

اگر معامله به هم بخورد – بار ارسال نشود، اختلافی پیش بیاید – واردکننده یا فروشنده خارجی می‌تواند از پنل خود درخواست لغو ثبت کند. درخواست با ذکر دلیل ثبت می‌شود و برای سازمان و بانک نمایش داده می‌شود.

2 تصمیم با سازمان یا بانک است

درخواست به‌تنهایی وضعیت فاکتور را عوض نمی‌کند. ریال نزد بانک است و ارز بیرون از سامانه جابه‌جا می‌شود، و اگر طرفین می‌توانستند خودشان لغو کنند، ممکن بود درست هم‌زمان با ارسال ارز لغو ثبت شود. بنابراین تصمیم نهایی با سازمان یا بانک است.

3 اگر هنوز ریالی نرسیده، پرونده همان‌جا بسته می‌شود

لغو پیش از واریز ریال چیزی برای برگرداندن ندارد؛ فاکتور بسته می‌شود و کار تمام است.

4 اگر ریال رسیده باشد، پرونده تا بازگشت آن باز می‌ماند

فاکتور به وضعیت «لغو شده – در انتظار بازگشت ریال» می‌رود. این وضعیت قابل رد شدن نیست: تنها چیزی که آن را می‌بندد، ثبت شماره رسید بازگشت توسط بانک است. تا آن لحظه، مبلغ در پنل واردکننده به‌عنوان بدهی سامانه به او دیده می‌شود.

5 فاکتور لغوشده دیگر پرداخت نمی‌شود

اگر ارزی پس از لغو به نشانی فاکتور برسد، سامانه آن را به پای فاکتور نمی‌گذارد. مبلغ در صفحه واریزهای بانک دیده می‌شود تا اپراتور آگاهانه درباره آن تصمیم بگیرد.

تضمین‌های سامانه

آنچه در این بخش می‌آید، ویژگی‌های فنی سامانه نیست؛ تعهدهایی است که ساختار سامانه آن‌ها را ممکن می‌کند و رعایتشان به تصمیم روزمره هیچ اپراتوری وابسته نیست.

1 هیچ کلید مالی در سامانه نگهداری نمی‌شود

سامانه به هیچ کیف پولی دسترسی ندارد و نمی‌تواند وجهی را جابه‌جا کند. انتقال‌ها را اپراتور بانک با کیف پول خودش و خارج از سامانه امضا می‌کند؛ آنچه در سامانه ثبت می‌شود تنها نشانی تراکنش است.

2 مقصد هر پرداخت از پیش قفل است

برای هر فاکتور یک نشانی پرداخت اختصاصی ساخته می‌شود که شرایط تقسیم وجه در خود آن نشانی نوشته شده است. پس از ساخت، این شرایط را هیچ‌کس – از جمله گرداننده سامانه – نمی‌تواند تغییر دهد. اگر مقصد عوض شود، نشانی هم عوض می‌شود و دیگر همان فاکتور نیست.

3 ارقام از شبکه خوانده می‌شود، نه از اظهار کاربر

سامانه مبلغ دریافتی را از روی فرمی که کاربر پر می‌کند نمی‌پذیرد. رسید هر تراکنش را مستقیماً از شبکه می‌خواند و تنها در صورتی فاکتور را پرداخت‌شده اعلام می‌کند که مبلغ رسیده با مبلغ انتظار خوانا باشد.

4 هر تغییر وضعیت ثبت و قابل بازبینی است

هیچ پرونده‌ای بدون عبور از یک مسیر مشخص تغییر وضعیت نمی‌دهد. در هر تغییر، نقش اقدام‌کننده و وضعیت فعلی پرونده بررسی و رویداد آن ثبت می‌شود. تاریخچه کامل هر معامله در گزارش‌ها در دسترس سازمان است.